



Església de Santa Maria de Monistrollet

Rajadell

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Monistrollet. E. del terme
Emplaçament	Prop del camí de Rajadell a Manresa. El caminet que hi porta trenca en direcció sud
Alçada:	315

Coordenades:

Latitud:	41.72961944485693
Longitud:	1.7601862047804542
UTM Est (X):	396887
UTM Nord (Y):	4620500

Classificació

Número de fitxa	08178 - 13
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Modern Contemporani Neoclàssic
Segle	XVII-XIX
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BCIL
Observacions protecció:	BCIL. Catàleg bens protegits 2014 (num. 15)
Número inventari	SI. IPA
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Religiós
Titularitat	Privada
Titular:	Bisbat de Vic
Autoria de la fitxa	PEP 1993 (Jordi Piñero)/ OPC 2017-20

Descripció

L'església, de planta rectangular i amb coberta a doble vessant perpendicular a la façana i amb el ràfec motllurat, consta d'una sola nau. Pel costat de tramuntana està adossada a l'edifici de la rectoria (fitxa 91). Exteriorment, les façanes són austeres, sense decoració. A ponent es troba el portal d'entrada, adovellat, i més amunt, un petit rosetó. La façana de migdia, amb dos contraforts, presenta dues fases de construcció. La més antiga és la part de ponent, amb un aparell més regular, fet amb carreus escairats. L'ampliació de llevant, una obra de menys qualitat, suposa un allargament de l'església i, potser, un sobrealtament. A la part alta d'aquesta façana hi ha dues obertures en forma ovoïdal. Una d'elles és posterior i imita la primera. A l'angle NE hi ha adossat el campanar, una torre de planta quadrada formada per una base i tres cossos successius, sense elements ornamentals. Culmina amb una coberta piramidal (a 4 vessants). L'interior de l'església és cobert amb voltes de canó compostes (característiques de l'estil neoclàssic) i té un cor. Les parets laterals són configurades amb sèries d'arcs de mig punt i pilars que formen una mena de pòrtic cec, cobert d'una capa de guix.

Observacions:

Tot i ser d'origen romànic, l'església de Monistrollet no conserva cap vestigi d'aquesta època. La construcció actual és obra de les reformes fetes entre els segles XVII i XIX. L'església i la rectoria formen un conjunt antic que podria tenir precedents d'època romana i que es situa a prop de l'antic camí ral; per tant, l'església té un valor històric destacat com a nucli d'una parròquia. El seu interès arquitectònic és limitat. L'interior conserva traces d'un neoclàssic discret. Quatre dels arcs de les parets laterals interiors acullen retaules de fusta tallada i policromada. Són retaules d'imitació, principalment de l'estil renaixentista i gòtic. Semblen obres molt recents, possiblement de després de la guerra civil. La làpida funerària situada a l'interior de l'església presenta el següent text: HIC JACET Rn dvs FRANcvs REGVES PbtET RECTO SANCTAE MARIAE D MONISTTOL DE REJADELL OBI IT DIE VIII AVGVSTI ANNI 1779. L'itinerari més nou del camí que uneix Rajadell i Manresa discorre uns quant metres al nord de Monistrollet, però hi ha vestigis d'un tram de camí amb roderes de carro que es dirigeix directament a Monistrollet (no localitzats el 2020). Es tracta de l'antic camí ral i possiblement també d'una via romana. Així mateix s'ha identificat material d'època romana a la les parts de la rectoria i en un camp proper. Al segle XX hi havia hagut un petit cementiri al costat de l'església del qual avui no en queda cap rastre. Va desaparèixer als anys 20 del segle XX quan es va construir el nou cementiri, situat més amunt de l'Eix Transversal. Forma un conjunt amb la rectoria de Monistrollet (fitxa 91)

Història

El topònim de Monistrol moltes vegades indica un lloc de culte amb tradició anterior a la reconquesta, d'època visigòtica o paleocristiana. Això té moltes probabilitats d'ésser cert en aquest cas, ja que hem pogut localitzar indicis suficients per afirmar l'existència d'un establiment d'època romana en aquest indret. Es tractaria, doncs, d'un lloc relacionat amb el pas d'una via romana que podria contenir les restes d'un antic temple, basílica, monestir o edifici religiós, un indret amb una gran continuïtat d'habitat. Monistrollet és un lloc documentat ja a l'any 978 (en la descripció del terme de Manresa). Els orígens coneguts de l'església es remunten al segle XI (documentada l'any 1023). Santa Maria de Monistrol va ser parròquia, igual que, possiblement, Sant Salvador de Vallformosa. L'any 1280 estan documentats els masos de Monistrollet.. El

1292 són esmentats els altars de santa Maria, Sant Pere, Sant Joan i Santa Creu. En aquesta època part de les terres de Monistrol formaven part del terme de Manresa. La senyoria de les terres de Monistrol corresponia a la família Eimeric. Sembla ser que el paborde de la Seu i el Veguer de Manresa també hi exerciren drets senyorials. Als segles XIV i XV la zona pateix un fort despoblament. Al 1553 són recomptats tres masos dins la parròquia de Santa Maria. El 1576 la filla hereva dels Cruïlles (senyors de Rajadell) es casa amb Bernat d'Eimeric. D'aquesta manera totes les terres del posterior municipi de Rajadell quedaren unificades sota la jurisdicció (criminal, principalment) d'una sola família: els Cruïlles Eimeric. A partir del segle XVII (i sobretot del XIX) l'església va patir importants canvis estructurals que eliminaren les restes romàniques de l'antiga església. El 1813, amb l'adveniment dels ajuntaments constitucionals i l'abolició dels drets senyorials, les terres de la parròquia de Monistrol van passar a formar part administrativament del municipi de Rajadell. Durant la Guerra Civil, l'església fou saquejada.

Bibliografia

BENET, A (1984). "Esglésies del Bages anteriors al 1300" . La Catalunya Romànica RAFAT, F (1985), (1986). "Festa de St. Sebastià" RAFAT, F (1988) RAFAT i SELGA, Francesc. (1987) Capítol "Rajadell" a Història del Bages II. Parc edicions. 1987 p. 203-220 BENET I CLARÀ, Albert (1984). Catalunya Romànica. Vol. XI. El Bages. Barcelona: Fundació Gran Enciclopèdia Catalana. p. 39



